

Összefoglaló

a vasi érettségizettek és munkaadók körében végzett kérdőíves felmérésről

Az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020 „Right Profession II” elnevezésű, SIHU54 projektszámot viselő projekt keretében készített kérdőíves felmérés arra igyekezett választ keresni, hogy:

1. biztosított-e csak érettségivel a munkaerőpiaci elhelyezkedés?
2. mi a munkaadók elvárása a pályakezdőktől, mire kellene a tanulókat felkészíteni az iskolákban?

Módszertan bemutatása

A felmérés egyik célcsoportban sem reprezentatív mintavétel alapján történt, ugyanakkor az érettségizettek nagy száma (216 fő), valamint a megkérdezett vállalkozások mennyisége (54 vállalkozás), szakmai sokfélesége (ipar – szolgáltatás – vendéglátás – kereskedelem), és az általuk foglalkoztatottak számának széles spektruma (1-től 250 fölötti) kellő alapot ad a megfelelő következtetések levonására.

I. Érettségizettek lekérdezése

Korosztály: érettségizettek, 19-22 évesek

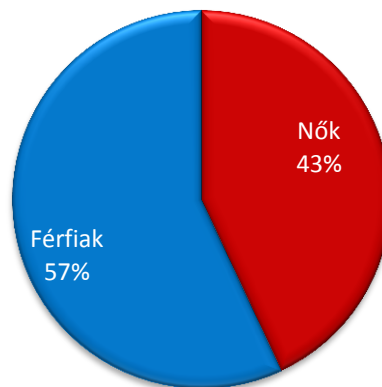
A célcsoport felkutatása során a középfokú oktatási intézmények tapasztalataira támaszkodtunk. A gimnáziumban érettségizettekre általánosságban ugyanis az a jellemző, hogy felsőoktatási intézményben folytatják tanulmányaikat, illetve akit nem vettek fel, vagy nem tervezett ilyen típusú továbbtanulást, az valamelyik szakképesítést adó intézményben tanult tovább 13-14. évfolyamon, vagy OKJ-s képzésen. A szakközépiskolákban érettségizettekre is ugyanez a jellemző: tovább tanul, vagy szakképesítést szerez. Tehát az érintett célcsoportra az a jellemző, hogy az érettségit követő 1-3 évben még tanulnak. Jellemzően már szakmát. Ez azt jelenti, hogy:

- az érettségivel rendelkezők az érettségi után valamilyen szakmát tanulnak. E szakmából vagy a diploma, vagy az OKJ-s képesítés, vagy a technikai minősítés megszerzése a cél.

Az egy-három éve érettségizettek munkaerőpiacon való „tömeges” megjelenése még várat magára, optimálisan 2018-2019-re várható. Az a feltételezés, hogy az érettségi nem elegendő

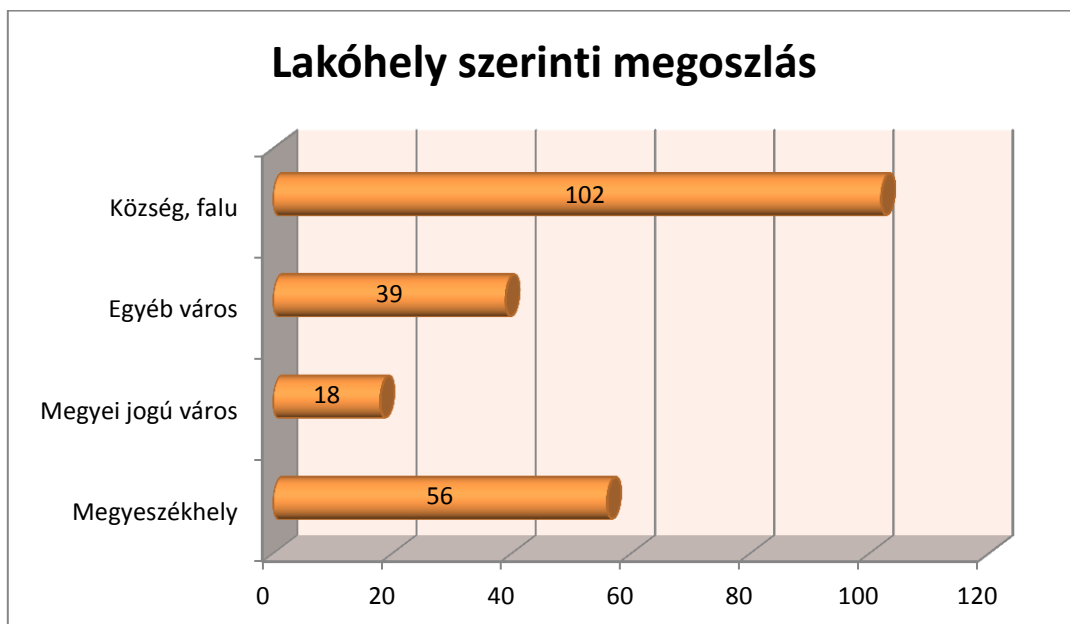
ahhoz, hogy a munkaerőpiacon valaki elhelyezkedjen, már a számok elemzése nélkül is megállja a helyét, ugyanis a megkérdezett érettségizettek közül elenyésző számban találtunk olyanokat, akik azonnal a munkát vállalták. A munka vállalása nem ritka, de részmunkaidőként, vagy diákmunkaként talákoztunk vele.

Nemek szerinti megoszlás

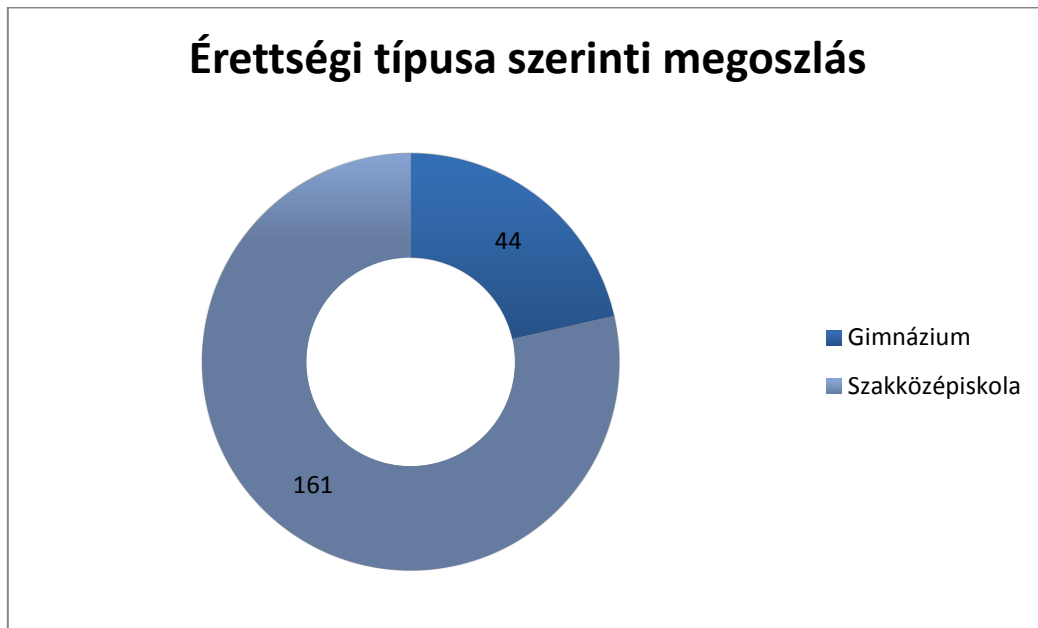

A kérdőívet összesen 216 fő töltötte ki, 123 férfi és 93 nő, a fenti diagram az arányukat szemlélteti.

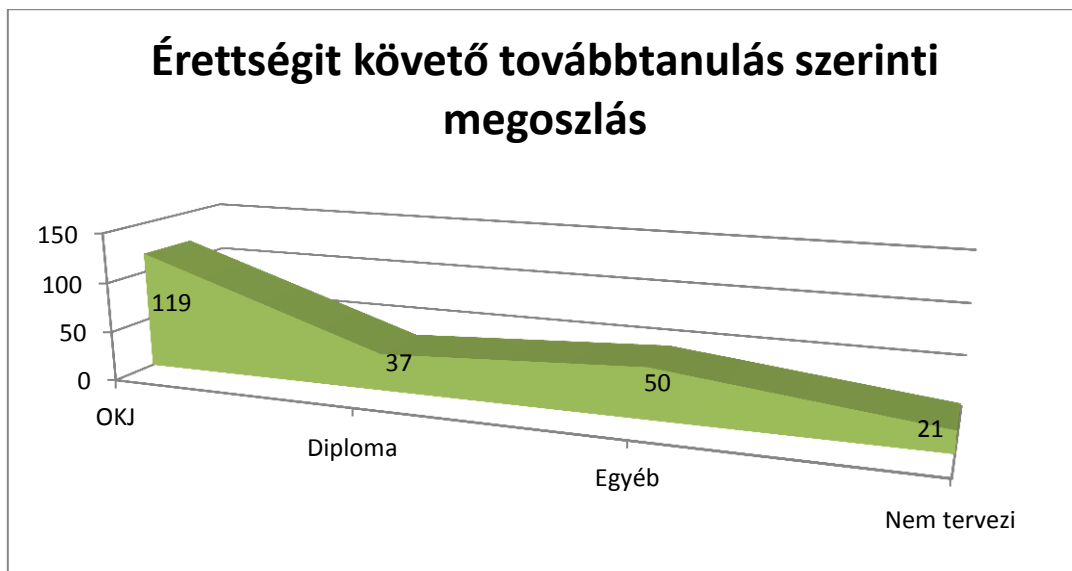
Lakóhely szerinti megoszlás

A megkérdezett érettségizők közel fele község illetve falun él és mindössze 18 fő lakik Szombathelyen. Egy fő nem adott választ.

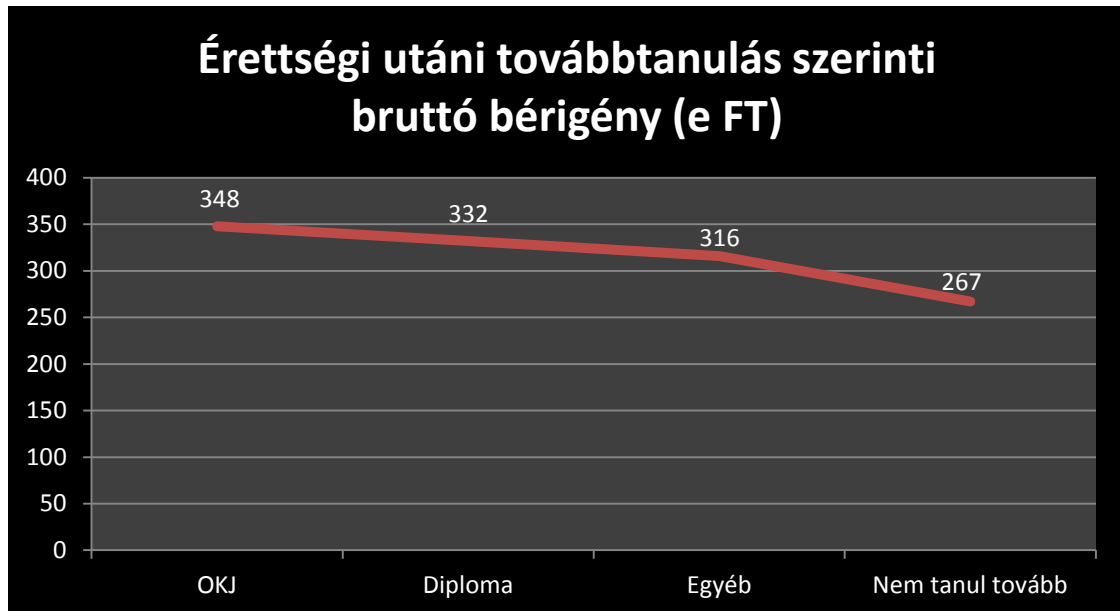

Jól látszódik, hogy az érettségizők többsége, közel 80%-uk Szakközépiskolában tanult és mindössze 44 fő végzett Gimnáziumban.

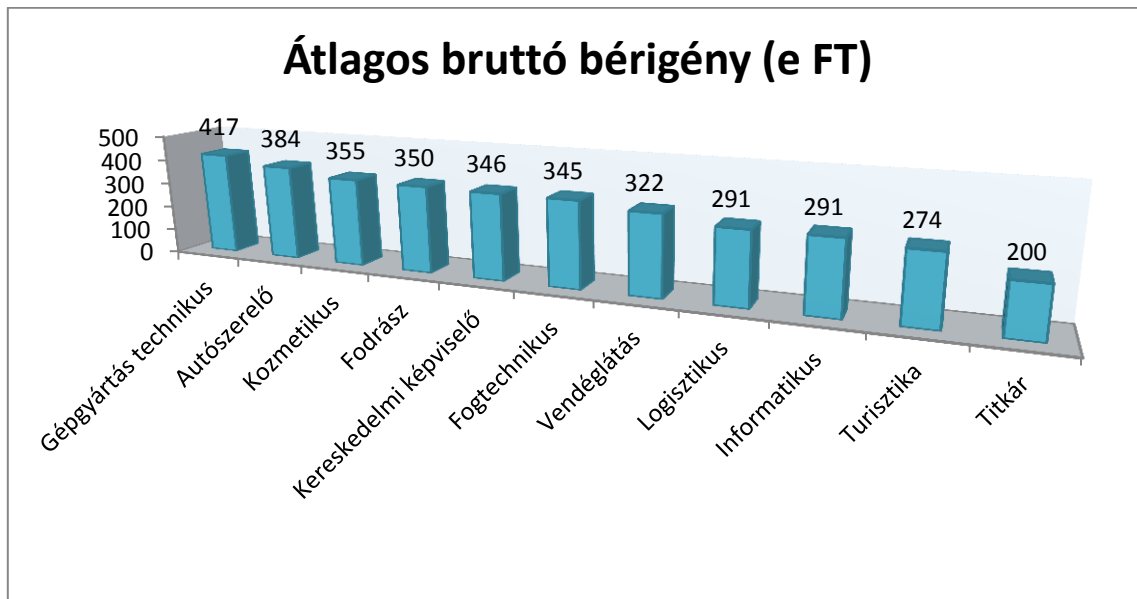
A továbbtanulást 21 fő kivételével tervezik az érettségizők, tehát 90%-uk fontosnak tartja, hogy magasabb végzettséget szerezzen. A megkérdezett érettségizőknek több, mint a fele OKJ-t szeretne szerezni. Ezen kívül jó páran egy OKJ képzés után a későbbiekben diplomát illetve egyéb végzettséget is szeretne szerezni.

A válaszadók 47%-a konkrétan tudja, hogy milyen szakmát szeretnének tanulni. Ezek közül leggyakrabban a technikusi és a vendéglátási ipar fordul elő.

Jól látszik, hogy jelentős különbség van a kívánt fizetések között, ha valaki OKJ végzettséggel fog rendelkezni, illetve aki megelégszik az érettségivel, számszerűleg 81.000 Ft a differencia. Ami még szembe tűnő, hogy a megkérdezett érettségizők diploma szerzés után kevesebb fizetésre számítanak, mint akik OKJ végzettséggel fognak rendelkezni.

Ezt az is magyarázza, hogy a megkérdezett érettségizők jelentős része fontosabbnak tartja egy jó szakma kitanulását, mint egy esetleges diplomaszerezést. Ezen kívül a többségük szerint diploma nélkül is jól lehet majd keresni a munkaerőpiacon.

A fenti táblázat az érettségizők átlagos bruttó bérigényét mutatja az egyes szektoronként. Az adatokból kiderül, hogy egy gépgyártással foglalkozó technikus több, mint kétszer annyi fizetést szeretne, mint egy titkár.

Figyelemre méltóak azok a számok, amelyet a kérdőívet kitöltők a vágyott bruttó keresethez írtak. Legjellemzőbb, hogy a megjelölt összegek bruttó 250.000.- Ft-nál kezdődtek, általában 250.000; 300.000; 350.000 Ft összegeket jelöltek meg. Ettől eltérő kiugró adatok is voltak, ha nem is túl nagy számban: bruttó 150.000; 180.000.- Ft, illetve 500.000; 800.000.- Ft. A bruttó átlagos bérigény 332.000 Ft.

Összegzés:

A kérdőívet kitöltők fontosnak tartják az érettségi megszerzését, és azt követően valamilyen szakma, OKJ-s végzettség, vagy diploma megszerzését. Munkaerőpiaci megjelenésük esetén minimálisan bruttó 300.000.-Ft fizetést szeretnének.

Mindebből az a következtetés is levonható, hogy egy adott korcsoport tagjai legkorábban akkor lépnek ki a munkaerői piacra, amikor megszerezték az érettségit, és emellé valamilyen szakmai végzettséget szereztek.

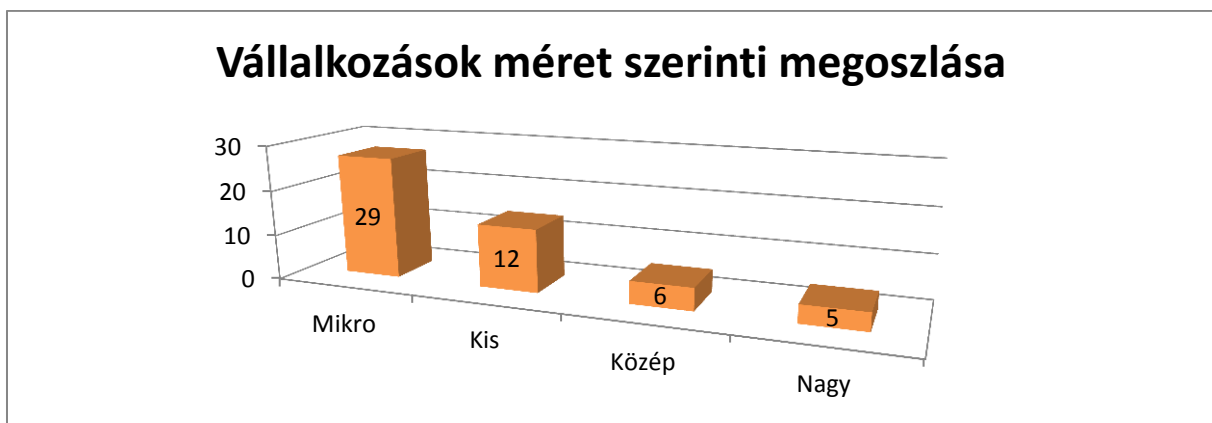
A megkérdezettekre elmondható, hogy többségük konkrétan tudja, hogy milyen szakmát szeretnének tanulni, tehát az életcél és jövőkép szempontjából kiforrott elképzelésük van.

II. Vállalkozók lekérdezése

A kérdőíves felméréssel a vállalkozásoktól információt kértünk arról, hogy milyen tudást várnak el a frissen végzett pályakezdőktől, azaz mire kellene a gyerekeket felkészíteni az iskolákban. A vállalkozásokat az előre megadott paraméterek alapján kerültek megkeresésre, amelyek Vas megye foglalkoztatási képét jól reprezentálják. Ugyanis a megyében leginkább a mikro- és kisvállalkozások a jellemzők, és az egyéb statisztikai adatokból tudjuk, hogy számuk magas, és az általuk foglalkoztatottak száma is magas. A lekérdezések földrajzi helyét tekintve a megyeszékhely többsége indokolt, tekintettel arra, hogy a megye gazdasági ereje leginkább ide összpontosul.

A megcélzott 50 darab lekérdezés módszertani paraméterei a következők voltak:

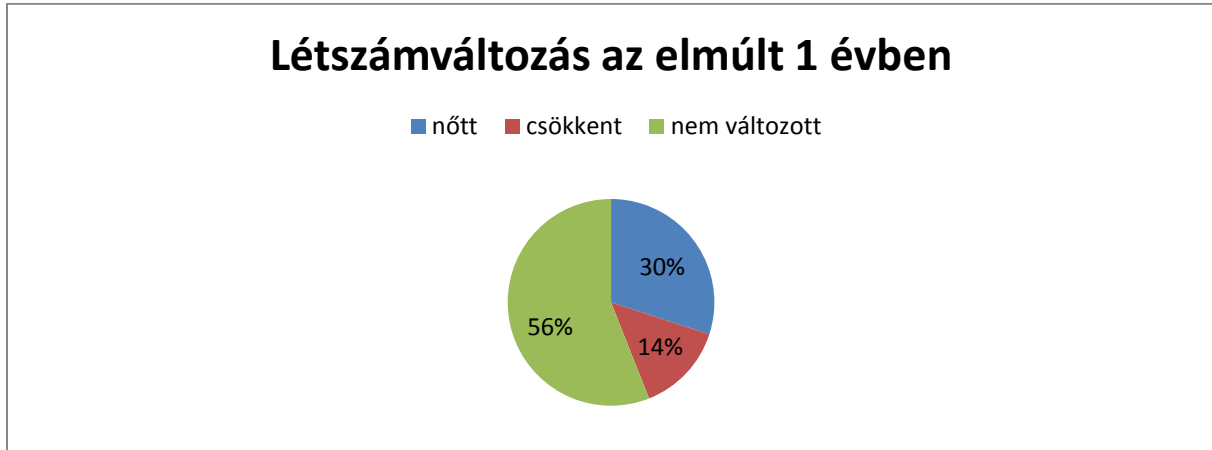
- lekérdezés számai és arányai vállalkozás nagysága szerint:
 - 10 fő alatt: 40-60 %
 - 10-50 főig: 20-40 %
 - 50 -250 főig: 5-10 %
 - 250 fő felett: 5-10 %

A kérdőív kitöltésénél a vállalkozások aránya a következőképpen alakult:

0-10 fő	56%
10-50 fő	23%
50-250 fő	12%
250 felett	10%

A kérdőíves felméréssel a vállalkozásokon kívül a munkaerő-közvetítőket, a munkaügyi hivatalt és a helyi önkormányzatokat is megkerestük. A létszámváltozás arányai az elmúlt években a következők voltak:

A lekérdezés számai és arányai vállalkozás szektorok szerint a következők voltak:

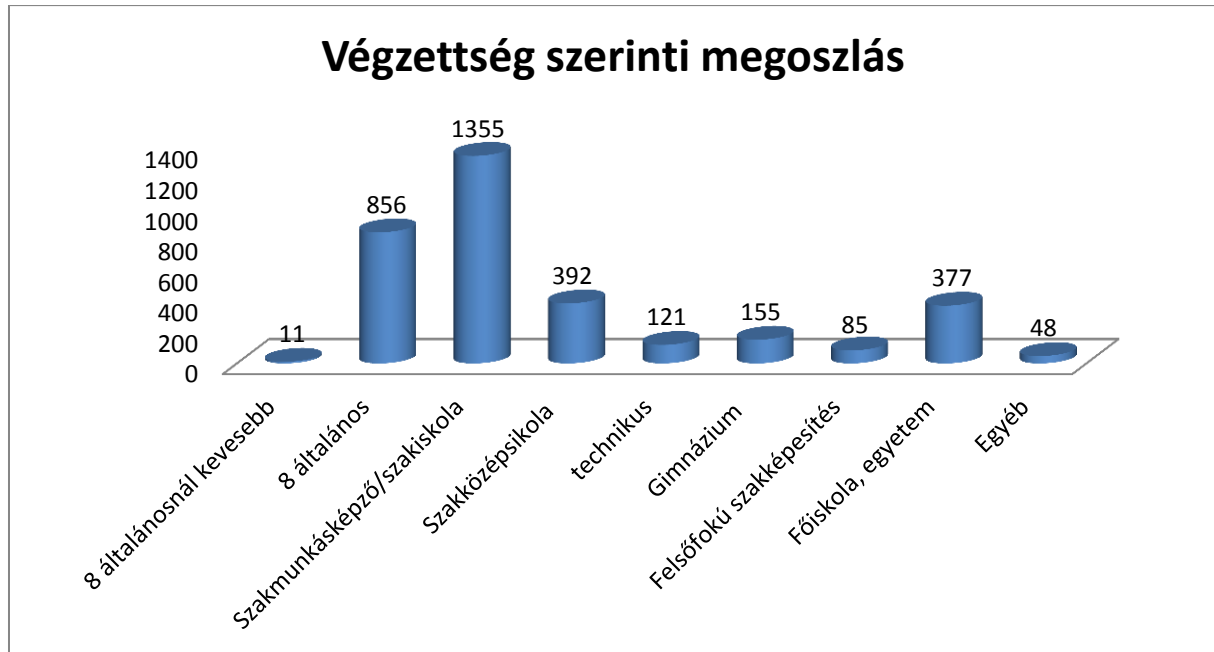
- A vállalkozások jellege:

Foglalkoztatottak száma	ipar	szolgáltatás	vendéglátás, kereskedelem	darab összesen
10 fő alatt	5	16	8	29
10-50 főig	4	4	4	12
50 -250 főig	4	1	1	6
250 fő felett	5	0	0	5
Összesen	18	19	13	50

- A vállalkozások földrajzi elhelyezkedése:

	Ipar	Szolgáltatás	Vendéglátás, kereskedelem	összesen
Megyeszékhely	16	11	10	37
Egyéb város	1	2	2	5
Község	1	6	1	8
	18	19	13	50

A vállalkozásoknál a végzettség szerinti megoszlás a következőképpen alakult:

- A bővítés szándékai szerint, azaz tervezik-e újabb munkaerő felvételét a vállalkozások

Létszámbővítés 10 éven belül

Tervezi	Nem tervezi
20 vállalkozás	30 vállalkozás

- A pályakezdőkkel szembeni elvárás

A megkérdezett vállalkozások közül 36 alkalmazott már pályakezdőt. Azok a vállalkozások, ahol a pályakezdő diplomás volt (pl. mérnök, projektmenedzser, HR tanácsadó) a pályakezdőkkel szembeni elvárásban főként az idegen nyelv tudása volt kiemelkedő igény. Ezekben az esetekben kevésbé merült fel pl. a motiváció, az olvasási, számolási készség, és a munkakultúra hiánya.

Azok a vállalkozások, ahol jellemzően szakmunkásokat alkalmaznak (pl. iparban, vendéglátásban), a pályakezdőktől elvárt felkészültségből a következők kérdésemből derültek ki.

Milyenek tartja a pályakezdő, szakmai végzettséggel rendelkezők felkészültségét a munkájuk elvégzéséhez?

Egyáltalán nem megfelelő	Inkább nem megfelelő	Inkább megfelelő	Nagyon megfelelő	Nem tudja
1	11	16	3	12

A munka-és életpaszttal, valamint a motiváció, elkötelezettség, lelkesedés – e két kategóriában rossz véleménnyel voltak a munkaadók a pályakezdőkről.

A munkaadók többsége a pályakezdők motivátlanságát jelölte meg a legfőbb problémának. Ugyanakkor többen megemlítették magatartásbeli, viselkedési problémákat, akár a munkatársakkal, akár ügyfelekkel.

- A vállalkozás vonzóvá tétele a munkavállalók számára

A válaszadók legtöbbször a jobb munkafeltételek biztosítását jelölték meg, ezt követte a szakmai fejlődés, az előrelépés biztosítása. Előfordul, de nem jellemző, hogy a gyakorlati oktatásban részt vevő diákat anyagilag is ösztönzik. Ez leginkább azoknál az iparban tevékenykedő vállalkozásoknál fordult elő, akiknél a duális képzésben vesznek részt a diákok.

- Új alkalmazott keresésének módszere

A megkérdezett vállalkozások vegyesen a saját, illetve a munkaerő-közvetítő cégek szolgáltatásait veszik igénybe. Mint módszert, sokan alkalmazzák a személyes kapcsolatokat, a hirdetéseket, és az internetet. Jellemző az internetes média felületek használata.

- Részt szeretnének venni a Right Profession II projektben?

Igen	Nem
14	29

Összegzés:

A vállalkozás vezetők érzik, hogy évről évre egyre nagyobb a munkaerőhiány Magyarországon, a cégek nagy része nem talál megfelelő szakmunkást és eközben egyre több diplomás is hiányzik a munkaerőpiacról. A Right Profession II szlovén-magyar projekt közös együttműködéssel ezt a problémát kívánja orvosolni.

A vállalatok munkaerőigénye és a szakmai tudás iránti szükséglete felmérésének alapján az intézményeknek szemléltettük, hogy a fiatalok mely szakmákban helyezkedhetnek el, és hogy célszerű olyan képzési programok irányába terelni őket, amelyek iránt kereslet mutatkozik a régióban, és amelyek később előreláthatóan álláshoz juttatják őket.

A válaszadók részéről határozott véleménye volt a pályakezdekről, annak ellenére, hogy nem mindegyikük alkalmazott már így munkatársat. Van egy általános vélekedés a pályakezdekről felkészületlenségéről, amit a tapasztalatok többsége esetenként vissza is igazol. Többen jelezték az előfordulását: a munkahelyi konfliktusokat a fiatalok azzal oldják meg, hogy azonnal felmondanak, és közlik, hogy külföldre mennek dolgozni.

A válaszadók valamennyien az anyagi ösztönzést jelölték meg legfontosabb ösztönzési elemnek, de a jobb munkafeltételeket is megnevezték. A jobb munkakörülményekbe nagyon sok minden beletartozik a munkahely megközelíthetőségétől a munkabeosztáson át az általános munkahelyi hangulatig.